

Datum:
2026-01-10

Diarienummer:
RÄN-2025-00147-9

Brandförsvaret
Tjänsteskrivelse

Räddningsnämnden

Handläggare:
Johan Szymanski, Mikael Lundkvist

Lång grundutbildning med civilplikt

Förslag till beslut

Räddningsnämnden beslutar

1. **att** inte erbjuda utbildningsplatser för lång grundutbildning med civilplikt under nuvarande förutsättningar samt,
2. **att** uppdra till brandchefen att bevaka frågan och informera nämnden ånyo om förutsättningarna förändras på sådant sätt att nämnden bör överväga nytt ställningstagande i fråga om att erbjuda utbildningsplatser.

Ärendet

Myndigheten för civilt försvar har inte kapacitet att i egen regi utbilda samtliga som ska genomgå lång grundutbildning med civilplikt från och med 2028/2029, därför har myndigheten vänt sig till kommunal räddningstjänst och efterfrågat stöd med utbildningsplatser. Dialogen har pågått under 2026 och de ekonomiska förutsättningarna presenterades i augusti månad.

Förutsättningarna innebär en omfattande ekonomisk risk för räddningsnämnden liksom att utbildningsverksamheten påverkar den ordinarie räddningstjänstverksamheten negativt. Trots att räddningsnämnden tillskrivit Myndigheten för civilt försvar är förutsättningarna i grunden oförändrade och myndigheten har inte öppnat för att lämna garanti för kostnadstäckning eller beakta ekonomiska konsekvenser som kan uppstå efter överenskommelsens upphörande.

Beredning

Ärendet är berett av tjänsteperson vid Uppsala brandförsvaret.

Föredragning

Staten är tydlig med att Sverige ska förberedas för krig. I och med detta har regeringen beslutat att återaktivera civilplikten, med målbilden att det år 2033 ska finnas 33 000 brand- och räddningspersoner. Myndigheten för civilt försvar har konstaterat att de inte har kapacitet att bedriva utbildningen av civilpliktiga i tillräcklig omfattning på räddningsskolorna i Revinge och Sandö och har därför vänt sig till kommunal räddningstjänst.

Myndigheten för civilt försvar har redogjort för under vilka förutsättningar som en kommunal räddningstjänst skulle bedriva lång grundutbildning av civilpliktiga. Det gäller exempelvis vilka lokaler såsom logement, övningsfält, organisation runt den civilpliktige, utbildningsplan som krävs av en kommunal räddningstjänst för att kunna bedriva lång grundutbildning av civilpliktiga.

Räddningsnämnden har identifierat stora utmaningar att på ett effektivt sätt och till en rimlig kostnad kunna bedriva lång grundutbildning av civilpliktiga under de redovisade förutsättningarna och därför tillskrivit Myndigheten för civilt försvar att ompröva förutsättningarna. Skrivelsen från räddningsnämnden fokuserar på avtalslängd och tidsramar samt planeringsförutsättningar och kostnadstäckning.

I svaret från Myndigheten för civilt försvar framgår dels att myndigheten inte kan beakta restvärden eller andra ekonomiska konsekvenser som uppstår efter överenskommelsens upphörande, dels att myndigheten inte kan lämna någon generell garanti om full kostnadstäckning för samtliga kostnader eller risker som är förknippade med uppstarten av verksamheten (bilaga 5).

För närvarande bedöms det därför inte finnas tillräckliga skäl att erbjuda utbildningsplatser, givet att förutsättningarna fortsatt innebär en ekonomisk risk för räddningsnämnden. Däremot föreslås att räddningsnämnden fortsatt bevakar frågan och att nämnden, om förutsättningarna förändras, tar förnyad kontakt med Myndigheten för civilt försvar. En sådan förändring skulle exempelvis kunna vara att de ekonomiska förutsättningarna ändras samt att för få räddningstjänstorganisationer erbjuder utbildningsplatser vilket påverkar det samlade totalförsvaret negativt.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2026-10-01.
- Bilaga 1, Yttrande till Myndigheten för civilt försvar avseende lång grundutbildning med civilplikt, daterat 2026-09-09
- Bilaga 2, Yttrande till Myndigheten för civilt försvar, daterat 2026-08-31
- Bilaga 3, Ersättningsmodell lång grundutbildning med civilplikt
- Bilaga 4, Förutsättningar för genomförande av grundutbildning för civilpliktiga i kommunal räddningstjänst
- Bilaga 5, Svar på yttrande om lång grundutbildning med civilplikt, daterat 2026-09-15

Brandförsvaret

Johan Szymanski
Brandchef

Räddningsnämnden
Yttrande

Handläggare:
Mikael Lundkvist, Johan Szymanski

Datum: 2026-09-09
Diarienummer: RÄN-2025-00147

Myndigheten för civilt försvar
Lisa Nordgren
registrator@mcf.se
lisa.nordgren@mcf.se

Yttrande om lång grundutbildning med civilplikt

Räddningsnämnden har analyserat möjligheten att stödja Myndigheten för civilt försvar med lång grundutbildning med civilplikt. I grunden är räddningsnämnden positiv till att utföra utbildningen, men förutsättningarna innebär både en ekonomisk risk och risk att utbildningsverksamheten påverkar den ordinarie räddningstjänstverksamheten negativt. Räddningsnämnden önskar därför att Myndigheten för civilt försvar förändrar delar av förutsättningarna.

- **Avtalslängd och tidsramar**

Nuvarande förutsättning innebär avtalslängd på fem till sju år. Givet de investeringar som räddningsnämnden behöver genomföra i byggnader och övningsanläggningar bedömer räddningsnämnden att Myndigheten för civilt försvar behöver garantera ränte- och avskrivningskostnader under större delen av avskrivningstiden.

För att bedriva utbildning som både är effektiv och håller hög kvalitet krävs rekrytering av personal med rätt kompetens. Med kort avtalslängd innebär det att räddningsnämnden kan stå med ett relativt stort antal medarbetare som inte är finansierade efter avtalstiden. Myndigheten behöver även ur det perspektivet möjliggöra längre avtal.

- **Planeringsförutsättningar och kostnadstäckning**

Myndigheten för civilt försvar är tydliga med att det inte finns möjlighet att erhålla ekonomisk ersättning redan 2026 för planering. Räddningsnämnden bedömer dock att en ny enhet eller avdelning behöver startas upp redan hösten 2026 för att påbörja det omfattande planeringsarbetet med allt från rekrytering till projektering av byggnader. Myndigheten behöver erbjuda full kostnadstäckning redan 2026.

Det är även svårt för räddningsnämnden att nu mer exakt bedöma den totala kostnaden för att bedriva verksamheten då räddningsnämnden inte har någon

erfarenhet eller egentlig kompetens att bedriva utbildning med internat för elever. Här skulle nämnden behöva en försäkran från Myndigheten för civilt försvar att Myndigheten för civilt försvar ersätter kommunen för hela den totala kostnaden som kommunen får. Troligtvis är det ganska stora uppstartskostnader under några år eftersom det för räddningsnämnden är en helt ny verksamhet.

Räddningsnämnden emotser därför en förnyad dialog med Myndigheten för civilt försvar för att diskutera ovan nämnda önskemål om förändringar.

Räddningsnämnden

Tobias Lundblad
Ordförande

Rosalind Göthberg
Nämndsekreterare

Brandförsvaret
Brev

Handläggare:
Johan Svebrant, Mikael Lundkvist, Fredrik Sedvall

Datum:
2026-08-31

Diarienummer:
RÄN-2025-00147

Myndigheten för civilt försvar
Lisa Nordgren
registrator@mcf.se
lisa.nordgren@mcf.se

Sida 1 (2)

Gällande förutsättningar att genomföra lång grundutbildning med civilplikt

Uppsala brandförsvaret anser att Myndigheten för civilt försvar på ett bra och tydligt sätt beskrivit under vilka förutsättningar som en kommunal räddningstjänst skulle bedriva lång grundutbildning av civilpliktiga. Det gäller exempelvis vilka lokaler såsom övningsfält, organisation runt den civilpliktige, utbildningsplan som krävs av en kommunal räddningstjänst för att kunna bedriva lång grundutbildning av civilpliktiga.

Uppsala brandförsvaret ser stora utmaningar att på ett effektivt sätt och till en rimlig kostnad kunna bedriva lång grundutbildning av civilpliktiga under de redovisade förutsättningarna.

De främsta utmaningarna är:

- Att myndighetens syn på uppdragets omfattning och komplexitet inte överensstämmer med brandförsvarets uppfattning, exempelvis avseende tillikatjänster
- Att avtalslängd och tidsramarna är väldigt korta
- Att det saknas möjlighet att erhålla ekonomiska medel för planering redan innan 2027, vilket brandförsvaret bedömer som en avgörande förutsättning
- Att hantera omfattande investeringar där brandförsvaret tvingas stå för stor del av den långsiktiga risken
- Att lyckas genomföra erforderliga nybyggnationer innan förväntad utbildningsstart
- Att rekrytera personal med rätt kompetens, både utifrån risken att konkurrera med andra aktörer och egen organisation

Vidare bedöms inte möjligheten att samordna utbildningen med Uppsala brandförsvarets ordinarie verksamhet vara stor. Tvärtom skulle antagligen Uppsala brandförsvarets ordinarie verksamhet behöva skiljas så mycket som möjligt från lång grundutbildning av civilpliktiga för att få en tillräcklig kvalitet på båda verksamheterna. De är i grunden väldigt olika sorters verksamheter.

Denna typ av uppdrag kräver stark politisk förankring och det är först nu som förutsättningar finns för att ge politiken rimliga beslutsunderlag.

Vi samverkar i en gemensam räddningsnämnd:
Tierps kommun, Uppsala kommun och Östhammars kommun

Postadress: Uppsala kommun, Brandförsvaret, 753 75 Uppsala
Telefon: 018-727 30 00
www.uppsalabrandforsvar.se

Brandförsvaret har därför beslutat att fortsätta utreda förutsättningarna och därmed kvarstanna i dialogen med myndigheten, men vill betona de omfattande utmaningarna brandförsvaret hittills identifierat.

Johan Szymanski
Brandchef

Redovisning av kalkylerade kostnader samt modell för ersättning vid lång grundutbildning med civilplikt.

Detta dokument är indelat i två delar. Den första delen avser redovisning av uppskattade (kalkylerade) kostnader inför utbildningsstart och beskriver vilka uppgifter som ska lämnas som underlag för planering, budgetering och bedömning av ersättningsbehov. Den andra delen avser redovisning av kostnader i samband med fakturering och reglerar hur ersättning ska beräknas, redovisas och följas upp utifrån faktiskt genomförd utbildningsverksamhet. Tillsammans syftar delarna till att säkerställa en transparent, jämförbar och rättvisande hantering av kostnader och ersättningar för utbildning av civilpliktiga.

Inför genomförandet av utbildningen ska räddningstjänsten inkomma med en beräkning av uppskattade/kalkylerade kostnader. Denna beräkning ska ge en samlad bild av förväntade merkostnader och utgöra grund för planering, budgetering och uppföljning. Beräkningen ska vara så detaljerad att det framgår hur kostnaderna fördelar sig på olika kostnadsslag samt vilka antaganden som ligger till grund för uppskattningen.

För att möjliggöra jämförelse mellan externa aktörer ska de uppskattade kostnaderna redovisas strukturerat och uppdelat per angiven parameter eller kostnadsslag. Detta innebär att kostnader exempelvis ska särredovisas för personal, lokaler, utrustning, kost och logi samt övriga relevanta poster. En sådan uppdelning skapar transparens och gör det möjligt att analysera skillnader i kostnadsnivåer, effektivitet och resursutnyttjande mellan olika aktörer på ett enhetligt och rättvisande sätt.

Ersättningsmodellen reglerar hur externa aktörer ersätts för genomförandet av utbildning av civilpliktiga. Modellen omfattar de merkostnader som uppstår till följd av utbildningen, såsom investeringar, lokaler, fritidsaktiviteter, drift, personal, kost och logi samt övriga kostnader som är nödvändiga för utbildningens genomförande.

Syftet med modellen är att säkerställa en förutsägbar, transparent och kostnadseffektiv ersättning, samtidigt som tillräcklig flexibilitet möjliggörs för att hantera variationer i verksamheten.

För kostnader som ersätts baserat på faktisk kostnad ska en rimlighetsbedömning göras. Kostnaderna ska vara skäligena, nödvändiga och stå i proportion till utbildningens

Datum
2026-08-21

Ärendenummer
MCF 20

omfattning och innehåll samt kunna styrkas vid uppföljning. Kostnadsutvecklingen är inte nödvändigtvis linjär i förhållande till antalet deltagare eller utbildningsklasser. Vissa kostnader kan vara fasta inom ett visst kapacitetsintervall medan andra ökar stegvis när verksamhetsvolymen förändras, exempelvis genom behov av ytterligare lokaler, utrustning eller personalresurser. Vid redovisning av kostnader ska sådana nivåeffekter och stordriftsfördelar beskrivas när de har väsentlig påverkan på kostnadsbilden.

Utbetalning sker efter varje avslutad utbildningsomgång i enlighet med överenskommen tidsplan. Ersättning kan även utgå för nödvändiga förberedande merkostnader som uppstår inför utbildningens genomförande.

Investeringar

Räddningstjänsten ska inkomma med en beräkning av förväntade kostnader. Beräkningen ska redovisa investeringsbelopp, bedömd nyttjandeperiod, eventuellt restvärde samt tillämpad kalkylränta. Den ska även tydliggöra hur investeringen är kopplad till utbildningsverksamheten och hur kostnaderna förväntas fördelas över tid och per klass. Syftet är att säkerställa transparens, möjliggöra bedömning av kostnadens rimlighet samt skapa förutsättningar för jämförbarhet mellan olika aktörer.

Ersättning för investeringar utgår från en kapitalkostnadsmodell. Detta innebär att kompensation ges för såväl avskrivningar som räntekostnader kopplade till genomförda investeringar. Modellen tar därmed hänsyn till investeringens ekonomiska livslängd, restvärde och den kapitalbindning som uppstår över tid, vilket skapar en rättvisande och hållbar ersättningsprincip.

Avskrivningar beräknas linjärt över tillgångarnas bedömda nyttjandeperiod i enlighet med god redovisningssed. Ersättning för avskrivningskostnader och räntekostnader utgår efter varje genomförd kurs i enlighet med fastställd avskrivningsplan och under den tid tillgången används i utbildningsverksamheten. Årskostnaden fördelas proportionellt genom att divideras med det aktuella antalet kurser under ett kalenderår.

Räntekostnader baseras på faktiskt bundet kapital eller enligt fastställd kalkylränta.

Investeringar ska dokumenteras och kunna härledas till utbildningsverksamheten. Underlag ska möjliggöra granskning av investeringarnas relevans, nyttjande samt tillämpad avskrivningstid och ränta.

Lokalkostnader

Räddningstjänsten ska i bifogad mall redovisa beräknade kostnader per klass, baserade på faktisk eller bedömd kostnad per civilpliktig deltagare. Beräkningen ska utgå från en standardiserad klasstorlek om 30 civilpliktiga deltagare.

Datum
2026-08-21

Ärendenummer
MCF 20

Ersättning utbetalas per genomförd utbildningsomgång i enlighet med fastställd redovisning och överenskommen tidsplan. Eventuella avvikelser mellan beräknade och faktiska förutsättningar ska kunna förklaras och vid behov styrkas inom ramen för uppföljning och kontroll.

Kost och logi

Räddningstjänsten ska i bifogad mall redovisa beräknade kostnader per klass, baserade på faktisk eller bedömd kostnad. Kostnaderna ska delas upp i fasta respektive rörliga kostnader för att tydliggöra hur ersättningen påverkas av utbildningens omfattning.

Fasta kostnader avser kostnader som i huvudsak inte påverkas av antalet deltagare i en enskild klass. Rörliga kostnader avser kostnader som varierar med antalet civilpliktiga som deltar i utbildningen. Räddningstjänsten ska i samband med inlämnande av uppskattade kostnader basera beräkningen på 30 civilpliktiga per klass.

Ersättning utges per utbildningsomgång och ska beräknas utifrån det faktiska antalet civilpliktiga som deltar i respektive klass. Detta innebär att den del av ersättningen som avser rörliga kostnader varierar i proportion till antalet deltagare, medan ersättningen för fasta kostnader i huvudsak är oberoende av deltagarantalet.

Fritidsaktiviteter

Räddningstjänsten ska i bifogad mall redovisa beräknade kostnader per klass, baserade på faktisk eller bedömd kostnad per civilpliktig deltagare. Samtliga beräkningar ska utgå från en standardiserad klasstorlek om 30 deltagare. Syftet med denna standardisering är att skapa en enhetlig beräkningsgrund som möjliggör rättvisande och jämförbara analyser mellan olika externa aktörer.

Ersättning utbetalas per genomförd utbildningsomgång i enlighet med fastställd redovisning och överenskommen tidsplan. Eventuella avvikelser mellan beräknade och faktiska förutsättningar ska kunna förklaras och vid behov styrkas inom ramen för uppföljning och kontroll.

Ersättning för fritidsaktiviteter syftar till att täcka kostnader för organiserade aktiviteter som bidrar till de civilpliktigas utveckling och välmående.

Driftskostnader

Räddningstjänsten ska i bifogad mall redovisa beräknade kostnader per klass, baserade på faktisk eller bedömd kostnad. Kostnaderna ska avse löpande verksamhetsutgifter kopplade till utbildningens genomförande och ska bedömas vara skäliga, nödvändiga samt kostnadseffektiva. Beräkningen ska grundas på kända förutsättningar och relevanta antaganden vid planeringstillfället och baseras på 30 civilpliktiga per klass.

Datum
2026-08-21

Ärendenummer
MCF 20

Driftkostnader ersätts baserat på faktisk kostnad per utbildningsomgång. Kostnaderna ska avse löpande verksamhetsutgifter kopplade till utbildningens genomförande och vara skäligen, nödvändiga samt kostnadseffektiva. Eventuella avvikelser mellan beräknade och faktiska förutsättningar ska kunna förklaras och vid behov styrkas inom ramen för uppföljning och kontroll.

Vidare kan, i likhet med andra kostnadsposter, de totala kostnaderna påverkas av hur många klasser som bedrivs parallellt. Kostnadsutvecklingen är därmed inte nödvändigtvis linjär i förhållande till antalet klasser eller deltagare.

Undervisande personal och stödjande personal

Räddningstjänsten ska redovisa en genomsnittlig kostnad för undervisande personal och stödjande personal samt antal årsarbetare kopplade till utbildningsgenomförandet. Den genomsnittliga kostnaden ska omfatta grundlön samt relevanta lönepåslag och övriga personalrelaterade kostnader. Med lönepåslag avses exempelvis arbetsgivaravgifter, tjänstepension, semesterersättning samt ersättning för sjukfrånvaro. Därutöver bör även kostnader för försäkringar och övriga personalomkostnader som är direkt kopplade till personalens arbete inkluderas i beräkningen.

Redovisningen ska syfta till att ge en rättvisande bild av den faktiska kostnaden för personalen, där samtliga kostnadskomponenter som belastar arbetsgivaren beaktas. Uppgift om personalresurser ska inte anges som antal individer, utan ska omräknas till årsarbetare för att spegla den faktiska arbetsinsatsen. Omräkningen ska baseras på den tid som respektive individ faktiskt lägger på utbildningsverksamheten.

Antalet årsarbetare ska således beräknas utifrån den sammanlagda tid som lagts på utbildningsverksamheten, inklusive undervisning, förberedelser och efterarbete, i relation till en heltidstjänsts årsarbetstid. Deltidsinsatser och delad tjänstgöring ska proportioneras så att redovisningen ger en jämförbar och rättvisande bild av resursåtgången. Beräkningen omfattar såväl undervisande som stödjande personal, såsom administrativ personal och övriga funktioner som direkt bidrar till utbildningens genomförande. Ersättningen baseras på bemanning uttryckt i årsarbetare och ersätts per utbildningsomgång.

Övriga kostnader

Räddningstjänsten ska i bifogad mall redovisa beräknade övriga kostnader som inte faller naturligt inom övriga ersättningskategorier men som är nödvändiga för utbildningens genomförande. Beräkningen kan göras per civilpliktig, klass eller annan relevant volym och ska grundas på kända förutsättningar och relevanta antaganden vid planeringstillfället.

Ersättning utbetalas per genomfört utbildningsomgång i enlighet med fastställd redovisning och överenskommen tidsplan. Eventuella avvikelser mellan beräknade och

Datum
2026-08-21

Ärendenummer
MCF 20

faktiska förutsättningar ska kunna förklaras och vid behov styrkas inom ramen för uppföljning och kontroll.

Uppföljning av kostnader

Uppföljning av kostnader är en central del av ersättningsmodellen och syftar till att säkerställa att ersättningarna används på ett ändamålsenligt, kostnadseffektivt och transparent sätt. Uppföljningen ska även möjliggöra jämförelser över tid och mellan olika utbildningsanordnare samt ge underlag för utveckling och revidering av ersättningsnivåer.

Uppföljningen bör utformas så att den är proportionerlig i förhållande till verksamhetens omfattning och riskbild, samtidigt som den ger tillräcklig insyn i hur resurserna nyttjas. Den ska omfatta både ekonomiska och verksamhetsrelaterade aspekter.

Löpande rapportering

Utbildningsanordnare ska löpande följa upp och rapportera utfall i förhållande till ersättningsmodellen. Rapporteringen bör omfatta kostnader per kostnadsslag (t.ex. personal, drift, kost och logi) samt volymmått såsom antal deltagare, deltagardygn och utbildningsklasser

Rapportering ska ske i samband med att en utbildningsomgång (termin) avslutas.

För att möjliggöra uppstart av utbildning kan ersättning även utgå i förskott för nödvändiga och styrkta förberedande merkostnader. Sådan förskottsersättning ska i efterhand stämmas av mot faktiskt utfall i samband med ordinarie redovisning och utbetalningsomgång.

Revidering av ersättningsnivåer

Ersättningsnivåer bör ses över med jämna mellanrum för att fortsatt motsvara aktuella kostnadsförhållanden. Översyn kan exempelvis ske årligen eller vartannat år, eller vid mer omfattande förändringar såsom ändrad utbildningsvolym, nya krav i utbildningen, förändrade politiska förutsättningar eller väsentliga kostnadsförändringar exempelvis till följd av inflation eller löneutveckling.

Särskild uppföljning av investeringar

Eftersom investeringar ersätts enligt en kapitalkostnadsmodell krävs särskild uppföljning. Den ska säkerställa att investeringar är relevanta och nyttjas i utbildningsverksamheten och att avskrivningstid och kalkylränta tillämpas korrekt. Dokumentation av investeringar ska kunna granskas och spåras till specifika behov i verksamheten.

Förutsättningar för genomförande av grundutbildning för civilpliktiga i kommunal räddningstjänst

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
1. Inledning	5
2. Uppdraget	5
2.1 Inledning.....	5
2.2 Totalförsvarsplikt.....	5
2.3 Civilplikt i kommunal räddningstjänst	6
2.4 Civilplikt efter mönstring	6
2.5 Kommunal räddningstjänst som genomförare av lång grundutbildning.....	7
2.6. Överenskommelser mellan MCF och räddningstjänst	8
3. Volym	8
4. Utbildningens upplägg och innehåll	9
4.1 Antal utbildningsomgångar och klasser	9
4.2 Längd på utbildning samt sammansättning av klasser	10
4.3 Utbildningens upplägg.....	10
4.4 Utbildningens innehåll	11
4.4.1 Förmåga i höjd beredskap och krig	11
4.4.2 Förmågebeskrivning civilpliktig räddningsenhet bas	11
4.4.3 Grundutbildningens innehåll	11
4.4.4 Kursplaner	12
4.4.5 Lektions-PM.....	12
4.4.6 Schema och timplan	13
5. Befattningsbeskrivningar	13
5.1 Befattningsbeskrivning civilpliktig räddningsperson.....	13
5.1.1 Syfte med befattningen.....	13
5.1.2 Ansvar och befogenheter	13
5.1.3 Arbetsuppgifter	13
5.2 Befattningsbeskrivning civilpliktig räddningsgruppledare	14
5.2.1 Syfte med befattningen.....	14
5.2.2 Ansvar och befogenheter	14
5.2.3 Arbetsuppgifter	14
6. Roller, ansvar samt omfattning	15
6.1 Ansvarsområden	15
6.2 Roller och områden/uppgifter som respektive utbildningsplats ansvarar för	15
6.3 Roller och områden/funktioner som MCF centralt ansvarar för	16
7. Personal	17

7.1 Generellt om personal för genomförande av lång grundutbildning med civilplikt	17
7.2 Administrativ förmåga	18
7.3 Undervisande personal	18
7.3.1 Grundläggande krav på instruktörer	18
7.3.2 Utbildning av instruktörer	19
8. Utbildningsmiljö	19
8.1 Inledning	19
8.2 Likabehandling och jämställdhet	19
8.3 Boende	20
8.4 Kost	20
8.5 Fritid och rekreation	20
8.6 Planering av tjänstgöringstid, resor mm	20
8.7 Plan för utveckling av utbildningsmiljö	21
8.8 Arbetsmiljö och säkerhet	21
8.9 Hantering av kontaminerad utrustning	21
9. Materiella resurser	22
9.1 Fordon och materiel som tillhandahålls av MCF	22
9.2 Generellt om utbildningslokaler, övningsanläggningar, övriga utrymmen och utrustning	22
9.3 Utbildningslokaler	22
9.4 Övriga utrymmen	23
9.5 Sprängplatser	23
10. Förmåner och ersättningar	23
10.1 Allmänt	23
10.2 Resor	23
10.3 Utbildningspremie	24
10.4 Utrustning och klädsel	24
10.5 Hälso- och sjukvård	24
10.5.1 Tandvård	24
10.6 Rehabiliteringsansvar	25
10.7 Personskadeskyddets omfattning	25
11. Handläggning av civilpliktsärenden	25
11.1. Reglemente, handböcker och rutiner	25
11.2 Granskningsnämnd	26
11.3 Disciplinansvar	26
11.4 Drogtester av civilpliktiga	27
11.5 Utryckningsrapportering och krigsplacering efter genomförd GU	27
12. Medinflytande	27

13. Kvalitetssäkring, civilpliktsbetyg, dokumentation och rapportering efter genomförd GU	28
13.1 Allmänt	28
13.2 Bedömning	28
13.3 Utbildningens genomförande	28
13.4 Civilpliktsbetyg	28
13.4.1 Allmänt	28
13.4.2 Bedömning av den civilpliktiges kunskap, färdighet och kompetens utifrån kursplanen	29
13.5 Information till civilpliktiga innan GU avslutas	29
13.6 Avslutningsceremonier	30
13.6.1 Allmänt	30
13.6.2 Utbildningsbevis och intyg	30
13.7 Uppföljning och utvärdering	30

Bilagor

1. *Förmåga civilpliktig - räddningsenhet bas*
2. *Kursplan, Grundutbildning med civilplikt Räddningsperson*
3. *Kursplan, Grundutbildning med civilplikt Räddningsgruppledare*
4. *Stomschema*
5. *Överblick lång GU Resurser*
6. *Timplan med resurser till RTJ*
7. *Utkast Reglemente*
8. *Organisation civilplikt – roller och ansvarsområden*
9. *Pliktlagstiftning*

1. Inledning

Detta dokument sammanställer de förutsättningar som omgärdar det totala ansvaret kring vad det innebär att bedriva lång grundutbildning med civilplikt.

Syftet med dokumentet är att ge de räddningstjänster som anmält intresse av att samarbeta med Myndigheten för civilt försvar (MCF) kring genomförandet av utbildningen en helhetsbild av uppdraget, så att en bedömning av möjligheten att genomföra utbildningen på plats hos den egna räddningstjänsten kan göras.

Arbetet med att ta fram utbildningens innehåll samt kravställning över vad som omgärdar det totala ansvaret kring genomförandet är under framtagande och kan komma att justeras på detaljnivå längs vägen. Det innebär att delar av innehållet i detta dokument, samt tillhörande bilagor, över tid kan komma att justeras.

2. Uppdraget

2.1 Inledning

Myndigheten för civilt försvars grundutbildning för civilplikt i räddningstjänst ska bidra till att förstärka personaltillgång i händelse av höjd beredskap och krig.

Grundutbildning (GU) skapar förutsättningar för personer att utveckla kunskap, färdighet och kompetens som behövs för uppgifter som är avgörande för arbete inom räddningstjänst under höjd beredskap.

Genom utbildningar och övningar skapas förutsättningar för att bidra i arbetet inom totalförsvaret i händelse av höjd beredskap, krig eller beredskapstjänstgöring, enligt 8 kapitlet lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

2.2 Totalförsvarsplikt

Alla mellan 16 och 70 år som bor i Sverige omfattas av totalförsvarsplikt och måste tjänstgöra under krig eller höjd beredskap om det behövs. Det kallas att vara totalförsvarspliktig.

Totalförsvarsplikten består av tre delar:

- värnplikt
- civilplikt
- allmän tjänsteplikt

Civilplikt syftar till att säkerställa det civila försvarets behov av personal vid höjd beredskap för att viktiga delar av samhället ska fungera. Genom civilplikten ges en

möjlighet att grundutbilda och krigsplacera personer som inte annars är verksamma inom ett område. Civilplikten möjliggör personalförstärkning för vidmakthållande av samhällsviktig verksamhet.

2.3 Civilplikt i kommunal räddningstjänst

Räddningstjänst är en central del av Sveriges totalförsvar. Med Räddningstjänst avses i Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) de räddningsinsatser som staten eller kommunerna ska ansvara för vid olyckor och överhängande fara för olyckor för att hindra och begränsa skador på människor, egendom och miljön. Vid höjd beredskap och krig tillkommer uppgifter för räddningstjänsten som regleras av 8 kap. LSO som bland annat omfattar ansvar för

1. upptäckande, utmärkning och röjning av farliga områden,
2. indikering, sanering och andra åtgärder för skydd mot kärnvapen och kemiska stridsmedel,
3. kompletterande åtgärder som är nödvändiga för att verksamhet enligt denna paragraf skall kunna fullgöras.

Personal inom kommunens organisation för räddningstjänst ska under samma tid delta i åtgärder för första hjälpen åt och transport av skadade samt för befolkningsskydd.

Civilpliktig personal ska bidra till att förstärka förmågan inom kommunal räddningstjänst under höjd beredskap och krig. Civilpliktiga har, i likhet med övriga inom kommunal räddningstjänst, i uppdrag att rädda liv, begränsa skador och skydda människor, miljö och egendom.

2.4 Civilplikt efter mönstring

Totalförsvarets plikt- och provningsverk, Plikt- och provningsverket, ansvarar för mönstring till värn- och civilplikt. Från och med 2026 omfattar mönstringen även civilplikt i kommunal räddningstjänst. Myndigheten för civilt försvar ansvarar vidare för att grundutbilda dessa ungdomar för en viss befattning i räddningstjänst.

Grundutbildning efter mönstring är alltid längre än 60 dagar och ska skapa förutsättningar för den civilpliktige att utveckla kunskap, färdighet och kompetens som behövs för de uppgifter som är avgörande för arbete inom räddningstjänst under höjd beredskap. Grundutbildning kommer att genomföras för befattningarna *räddningsperson* och *räddningsgruppleddare*.

Alla som genomfört grundutbildningen civilplikt med godkända resultat blir krigsplacerade av Plikt- och provningsverket.

2.5 Kommunal räddningstjänst som genomförare av lång grundutbildning

MCF är utbildningsansvarig myndighet för uppdraget att utbilda civilpliktiga inom kommunal räddningstjänst och kommer att bedriva lång grundutbildning inom myndighetens skolverksamhet i Revinge och på Sandö. Då volymerna kräver fler utbildningsplatser än vad som är möjligt inom den egna verksamheten ser myndigheten möjligheten att utbildningen även kan genomföras av kommunal räddningstjänst.

MCF har övervägt alternativet att uppföra ytterligare anläggningar för skolverksamhet, men landat i slutsatsen att det sammantaget är mer samhällsekonomiskt motiverbart och strategiskt att genomföra civilpliktsutbildning i samarbete med kommunala räddningstjänstorganisationer som bedöms ha tillräckliga förutsättningar för uppgiften. MCF har inför sitt övervägande bland annat beaktat;

- värdet av fördjupade samarbeten mellan kommunala räddningstjänsten och staten i utvecklingen inom området,
- förutsättningar att uppnå högre utbildningskapacitet på kortare tid,
- geografisk spridning avseende hotbild,
- närhet till särskilt anpassade anläggningar som kan krävas för specialistutbildningar,
- värdet av interaktionen mellan den civilpliktiga och den miljö som den kommer krigsplaceras i,
- underlättande förutsättningar till skalbarhet i volymer utifrån den ambitionsnivå som ytterst beslutas av regeringen.

MCF har utifrån ovanstående ingångsvärden gjort bedömningen att ett antal kommunala räddningstjänstorganisationer bör få i uppdrag att, med finansiering från MCF, genomföra grundutbildning med civilplikt inom kommunal räddningstjänst. Fördelarna med ett sådant samarbete kan vara:

- att den geografiska närheten för de civilpliktiga ökar
- konsekvenser av krigets verkan begränsas genom spridning av utbildningsplatser
- det finns redan i flera kommunala räddningstjänstorganisationer grundläggande förutsättningar för, att tillsammans med primärkommunernas övriga förvaltningar, kommunala bolag och lokala entreprenörer utveckla den förmåga som krävs

MCF måste säkerställa att grundutbildningen genomförs likvärdigt och med hög kvalitet samt att den pliktiges rättigheter och skyldigheter omhändertas. Dessutom medför tjänstgöringen under grundutbildning mycket administration kring de civilpliktiga som bör hanteras centralt av MCF. MCF gör bedömningen att det finns skäl som talar för att samarbete mellan kommun och stat är att föredra. Samarbetet är dessutom efterfrågat och lyft i olika forum såsom Räddningstjänstrådet. MCF har därav inlett dialog med räddningstjänstorganisationer om samarbete.

2.6. Överenskommelser mellan MCF och räddningstjänst

För att samarbeten ska kunna ingås och regleras i överenskommelser behöver ett antal grundförutsättningar uppnås. En sådan är att det bedöms finnas en skälig kostnadsbild som är motiverbar med hänsyn till uppdragets art och omfattning. Det är på så vis underlättande om viktiga förutsättningar redan finns eller kan kompletteras utan omfattande ny- och ombyggnationer.

Överenskommelserna bedöms i nuläget löpa under en tidsperiod om 5-7 år och inledningsvis täcka åren 2027-2031/2033. Inledande period, preliminärt 2027–2028, avser förberedelser inför genomförande. Från 2029 genomförs utbildning av de organisationer som ingår i samarbeten på uppdrag av myndigheten, vid sidan av myndigheten som parallellt genomför utbildning vid Revinge och Sandö. Eventuellt kommer ett mindre antal organisationer kunna starta utbildningen redan hösten 2028.

För uppdraget kommer kostnadstäckande ersättning utgå. Ett dokument som reglerar ersättningsprinciperna för uppdraget håller på att arbetas fram och kommer att delges inför att dialogerna mellan parterna fördjupas gällande de ekonomiska aspekterna under hösten 2026.

3. Volymer

Hösten 2027 genomförs de första klasserna inom MCF:s skolverksamhet. Volymer ökar därefter och hösten 2028 planeras för uppstart för räddningstjänst.

Nedan tabell visar ungefärlig planering av volym. Beroende av politiska beslut kan dessa dock komma att ändras över tid.

Volymer för varje enskild räddningstjänst regleras i respektive överenskommelse.

År	Antal	Befattningar	Utbildningsplats
HT 2027	60	Räddningspersoner Räddningsgruppledare	Revinge och Sandö
VT 2028	120	Räddningspersoner Räddningsgruppledare	Revinge och Sandö
HT 2028	180 + *120	Räddningspersoner Räddningsgruppledare	Revinge och Sandö *Räddningstjänstorganisationer
2029	<1980	Räddningspersoner Räddningsgruppledare samt befattningar med utökad förmåga	Revinge och Sandö Räddningstjänstorganisationer
2030	<1980	Räddningspersoner Räddningsgruppledare samt befattningar med utökad förmåga	Revinge och Sandö Räddningstjänstorganisationer

4. Utbildningens upplägg och innehåll

4.1 Antal utbildningsomgångar och klasser

Antalet utbildningsomgångar per år är ännu inte beslutat men det planeras för två stycken per år, en på vårterminen och en på höstterminen.

Det finns möjlighet att genomföra en klass per utbildningsomgång, men även flera klasser parallellt. Detta regleras i överenskommelsen mellan räddningstjänst och MCF.

4.2 Längd på utbildning samt sammansättning av klasser

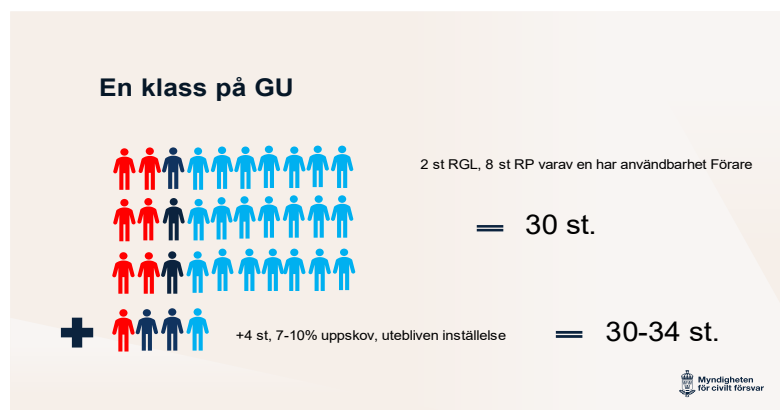
Befattningarna räddningsperson (RP) samt räddningsgruppledare (RGL) är framtagna och redovisas närmare nedan (se 5.1 och 5.2). En förare innehar befattningen räddningsperson, med användbarhet förare.

Räddningsgruppledarna rycker in först och 6 veckor därefter kommer räddningspersonerna. Förarna genomgår till skillnad från övriga räddningspersoner 15 veckors utbildning. Arbetshypotesen i skrivande stund är att förarna utbildas under MCF:s ledning den första veckan, för att sedan ansluta tillsammans med övriga räddningspersoner till utbildningsorten.

Befattningar	Längd på utbildning
Räddningsperson (RP)	14 veckor
Räddningsperson, användbarhet Förare	15 veckor
Räddningsgruppledare (RGL)	20 veckor

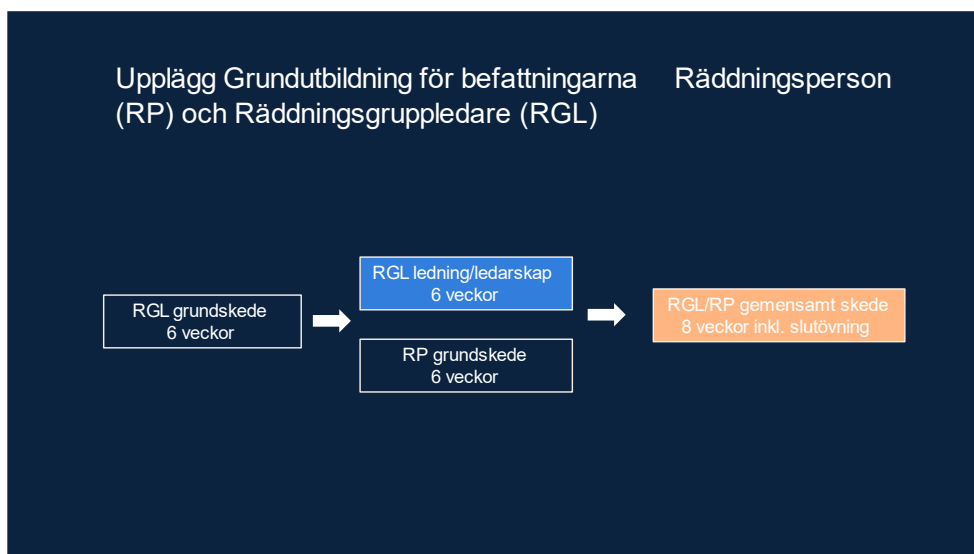
En klass består av 30 personer och 3 enheter. En enhet består av 2 räddningsgruppledare och 8 räddningspersoner varav en har användbarhet förare.

En klass är beräknad till 30 civilpliktiga. Då civilpliktiga kan komma att söka uppskov görs dock ett totalt intag på 34 individer, i syfte att fylla klasserna. Detta innebär att det kan bli något fler, såväl som färre civilpliktiga per klass.

4.3 Utbildningens upplägg

Räddningsgruppledarna rycker in först för att tillsammans genomföra sina inledande 6 veckor. Därefter rycker räddningspersonerna in, för att genomgå 6 veckors utbildning ”grundskede”, medan räddningsgruppledarna parallellt genomför 6 veckor ”ledning/ledarskap”. Därefter slås båda befattningarna (RGL och RP) samman och genomgår 8 veckors utbildning tillsammans (gemensamt skede) vilket även inkluderar slutövningen.

4.4 Utbildningens innehåll

4.4.1 Förmåga i höjd beredskap och krig

Myndigheten för civilt försvar har utifrån det övergripande arbetet med att förstärka räddningstjänstens krigsorganisation fastställt definition och nivå av den förmåga som civilpliktiga, efter genomförd grundutbildning, ska tillföra räddningstjänsten vid höjd beredskap och krig.

4.4.2 Förmågebeskrivning civilpliktig räddningsenhet bas

Fastställd förmågebeskrivning (bilaga 1) utgör ett styrande underlag för utveckling av grundutbildning för civilpliktig räddningsenhet som utgörs av befattningarna räddningsperson och räddningsgruppledare. Av styrdokumentet framgår vilka uppgifter som ska kunna lösas av räddningsenheten efter utbildningen. Därmed styr förmågebeskrivningen val av innehåll i utbildningen och utgör grund för framtagande av lärandemål, utbildningsupplägg och materiella behov.

4.4.3 Grundutbildningens innehåll

Grundutbildningen ska innehålla följande delar:

- Grundutbildning för räddningstjänstpersonal¹ (innehåll motsvarande GRIB)
- Befattningsutbildning

¹ Innehåll motsvarande GRIB kurs 1 <https://www.mcf.se/sv/utbildning--ovning/utbildning/utbildningsprogram/grundutbildning-for-raddningstjanstpersonal-i-beredskap---grib/om-grundutbildning-for-raddningstjanstpersonal-i-beredskap/>

- Grundläggande slutövning
- Ammunitions- och minhantering (AMH): utrustning, metoder, tekniker och taktik för att hantera explosiva hot under en räddningsinsats. Här ingår undanröjning med sprängning.
- Brand: behandlar brand i byggnader, fordon, brandfarlig gas och vätska samt brand i skog och mark.
- CBRN: fokuserar på indikering, sanering och egenskydd samt utrustning och metoder för detta. Här ingår skarpa kemikalier och strålkällor.
- Första hjälpen och transport av skadade: krigsskador, triage och interoperabilitet, masskadehändelser och taktiskt omhändertagande.
- Räddning: trafikolyckor med såväl personbil som tunga fordon, raserade byggnader, urban sök- och räddning, arbetet med räddning av person i svår belägenhet, skyddsrum och egen- och kamratlivräddning i vatten.
- Ledning och ledarskap (enbart RGL): grundläggande ledning av räddningsinsatser med fokus på räddningsgruppledarens roll i den inledande och skadeplatsnära ledningen samt förmågor för att leda och samverka effektivt i både normala och påfrestande situationer.
- Civilt försvar och krisberedskap
- Folkrätt och krigets lagar
- Hälsa och livsstil
- Social hållbarhet
- Samband och sambandsmedel
- Roll och uppdrag för kommunal räddningstjänst
- Relevant regelverk

4.4.4 Kursplaner

Kursplanerna (bilaga 2 och 3) är de styrdokument som reglerar utbildningens innehåll och omfattning för en viss befattning. Lärandemålen i kursplanerna speglar den kunskap, färdighet och kompetens som den civilpliktige ska ha utvecklat efter genomförd utbildning.

Utbildningarna är indelade i olika ämnesområden med lärandemål för varje ämnesområde. De civilpliktiga ska ha deltagit i moment inom alla ämnesområden för att anses ha fullgjort utbildningen.

4.4.5 Lektions-PM

Lektions-PM beskriver utbildningens innehåll och upplägg för varje lektion. Varje lektions-PM är kopplat till ett ämnesområde och beskriver lärandemål (övergripande och nedbrutna) samt bedömningskriterier och beskriver hur genomförandet av lektionen ska gå till.

Det framgår vilken personalkategori, antal lärare eller annan personal, förväntad tidsåtgång samt vilket material och resurser som krävs för att genomföra lektionen. Lektions-PM innehåller också en riskanalys som beskriver säkerhetsaspekter av genomförandet för specifik lektion. Dessutom anger den vilka åtgärder och hänsyn som krävs för att nå likabehandling och jämställdhet.

4.4.6 Schema och timplan

Stomschemat (bilaga 4) ger en översikt över ingående moment och delar i utbildningen samt beskriver hur momenten är strukturerade över tid. Timplanen (bilaga 6) reglerar hur undervisningstiden ska fördelas mellan de olika ämnena i utbildningen.

5. Befattningsbeskrivningar

5.1 Befattningsbeskrivning civilpliktig räddningsperson

5.1.1 Syfte med befattningen

En civilpliktig räddningsperson ska bidra till att förstärka förmågan inom kommunal räddningstjänst under höjd beredskap. De civilpliktiga i befattningen räddningsperson har, i likhet med övriga inom kommunal räddningstjänst, i uppdrag att rädda liv, begränsa skador och skydda människor, miljö och egendom.

5.1.2 Ansvar och befogenheter

En civilpliktig är, enligt Lag (1994:1809) om totalförsvarsplikt, skyldig att tjänstgöra inom totalförsvaret och iakttä de föreskrifter som meddelas. En civilpliktig ska lyda en förmans eller annan chefs order, om det inte är uppenbart att ordern inte angår tjänsten. Den som fullgör civilplikt skall även i övrigt rätta sig efter de tjänstgöringsföreskrifter som gäller.

En civilpliktig räddningsperson arbetar alltid under arbetsledning av räddningstjänstens ordinarie personal.

5.1.3 Arbetsuppgifter

Befattningen har en bred, allmän inriktning mot vanligt förekommande händelsetyper inom den kommunala räddningstjänsten, kompletterat med händelsetyper som kan förväntas inträffa vid höjd beredskap inom tillkommande uppgifter för kommunal räddningstjänst enligt 8 kap. 2 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

En räddningsperson ska kunna utföra livräddande och skadebegränsande uppgifter inom brandsläckning, räddning, ammunitions- och minhantering, CBRN

samt första hjälpen och transport av skadade. Vid omfattande skador i byggnader kan de delta i sök- och räddningsinsatser för att frigöra och evakuera personer som blivit instängda.

5.2 Befattningsbeskrivning civilpliktig räddningsgruppledare

5.2.1 Syfte med befattningen

En civilpliktig räddningsgruppledare ska bidra till att förstärka förmågan att leda räddningsinsatser inom kommunal räddningstjänst under höjd beredskap. De civilpliktiga i befattningen räddningsgruppledare har, i likhet med övriga inom kommunal räddningstjänst, i uppdrag att rädda liv, begränsa skador och skydda människor, miljö och egendom.

5.2.2 Ansvar och befogenheter

En civilpliktig är, enligt Lag (1994:1809) om totalförsvarsplikt, skyldig att tjänstgöra inom totalförsvaret och iakttä de föreskrifter som meddelas. En civilpliktig ska lyda en förmans eller annan chefs order, om det inte är uppenbart att ordern inte angår tjänsten. Den som fullgör civilplikt skall även i övrigt rätta sig efter de tjänstgöringsföreskrifter som gäller.

En civilpliktig räddningsgruppledare arbetar under arbetsledning av räddningstjänstens ordinarie personal.

5.2.3 Arbetsuppgifter

Befattningen har en bred, allmän inriktning mot vanligt förekommande händelsetyper inom den kommunala räddningstjänsten, kompletterat med händelsetyper som kan förväntas inträffa vid höjd beredskap inom tillkommande uppgifter för kommunal räddningstjänst enligt 8 kap. 2 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

En räddningsgruppledare ska kunna utföra livräddande och skadebegränsande uppgifter inom brandsläckning, räddning, ammunitions- och minhantering, CBRN samt första hjälpen och transport av skadade. Vid omfattande skador i byggnader kan de delta i sök- och räddningsinsatser för att frigöra och evakuera personer som blivit instängda.

En räddningsgruppledare har ansvar för att leda och organisera en grupp räddningspersoner vid insatser. Räddningsgrupplederen leder och fördelar gruppens arbetsuppgifter och säkerställer att gruppen fungerar effektivt.

6. Roller, ansvar samt omfattning

6.1 Ansvarsområden

Tjänstgöring med plikt innebär ett ansvar för de civilpliktige under hela tjänstgöringstiden. Det betyder ett ansvar från det att den pliktige påbörjar sin resa till utbildningsplatsen för grundutbildning och fram tills dess att den är åter i hemmet efter uttryck från tjänstgöring. Ansvaret omfattar att säkerställa att genomförande av grundutbildning, kost och logi, arbetsmiljö och säkerhet, rekreation och fritid, medinflytande och en god utbildningsmiljö dygnet runt under tjänstgöringen tillses, utifrån lokala förutsättningar.

Områden och uppgifter som ska omhändertas vid respektive utbildningsplats är följande:

- Genomförande av utbildningsmoment (Instruktörer, kursansvariga)
- Medinflytande (struktur, utbildning förtroendevalda, forum)
- Kost och logi (ex boende, måltider, städ)
- Teknik och service (ex fordon, materiel, beklädnad, logistik)
- Meningsfull fritid (ex träning, avkoppling, samvaro)
- Trygghet och säkerhet (ex beredskap, ordningsregler)

6.2 Roller och områden/uppgifter som respektive utbildningsplats ansvarar för

Roller vid respektive utbildningsplats	Ansvar och uppgift	Omfattning tjänst
Utbildningsplatschef (platschef)	Högsta ansvariga chef vid respektive utbildningsplats med ett övergripande ansvar för civilpliktsutbildningen. Ska bland annat säkerställa en god utbildningsmiljö* samt att de civilpliktigas rättigheter och skyldigheter tillses.	1 / plats
Chef grundutbildning (Chef CIV GU)	Chefer med utpekat ansvar för genomförande av grundutbildningen vid respektive utbildningsplats	15-25%/klass
Kursansvarig	Kursansvarig har ett utpekat ansvar för en klass och de pliktiga som ingår där. Tät dialog med både	30-50%/ klass

	administratör och ansvarig chef.	
Lokalt medinflytandeansvarig (LMA)**	LMA har en nyckelroll i arbetet med medinflytande, utbildnings-förhållanden och utvecklingen av grundutbildningen vid utbildningsplatsen.	10-20% /klass
Administratör	Administration kring en klass och kring de pliktiga, tät dialog med administratör och civilplikts-handläggare vid MCF.	30-50%/klass
Övriga ansvarsområden (se beskrivning nedan)	• Genomförande av GU • Kost och logi • Teknik och service • Meningsfull fritid • Trygghet och säkerhet	Omfattning beror på lokala förutsättningar och hur varje utbildningsplats väljer att lösa ut ansvarsområdet.

*Utbildningsmiljö innefattar såväl den fysiska som den psykosociala miljön

**tillikauppgift

6.3 Roller och områden/funktioner som MCF centralt ansvarar för

Roller och områden/funktioner MCF	Ansvar och uppgift
Utbildningschef	Leder och samordnar all civilpliktsutbildning inom räddningstjänst och befolkningsskydd i myndighetens regi.
Civilplikts-handläggare	Funktionen ansvarar bland annat för kontakten med Plikt- och prövningsverket, är nod för utbildningsadministration samt säkerställer att hantering av civilpliktsärenden handläggs rättssäkert och effektivt.
Granskningsnämnd	Central granskningsnämnd - forum vars uppgift är att under grund- och repetitionsutbildning, med rättssäkerhet i fokus, pröva och bedöma den granskades förutsättningar att fullgöra sin utbildning.
Resesamordning	Resor under och från tjänstgöring planeras och bokas centralt via MCF:s resefunktion, dock i dialog med ansvarig administratör på utbildningsplatsen.

Auditör	MCF utser auditörer för att stödja i disciplinärenden när en civilpliktig misstänks ha brutit mot regler, skyldigheter under tjänstgöring. De ska fungera som en oberoende rättslig instans inom systemet och säkerställer att disciplinära beslut sker rättssäkert. Auditörer stödjer ansvarig chef vid respektive utbildningsplats (lokalt/regionalt)
Rättsligt stöd	Jurister vid myndigheten bistår i individärenden och fungerar i första hand som stöd mot civilpliktshandläggare.
Vårdgivare 'fri hälso- och sjukvård'	En upphandlad vårdgivare tillser att pliktiga får den hälso- och sjukvård som de har rätt till i samband med tjänstgöringen.
Medicinsk koordinator	Funktion som stödjer civilplikts-handläggare samt ger råd till utbildningsplatsen i de personärenden som rör de pliktigas fysiska och mentala hälsa inför eventuell kontakt med upphandlad vårdgivare.
Utbetalning av ersättningar	Funktion som ansvarar för att civilpliktiga månadsvis får de ersättningar de har rätt till. Arbetar nära administratörer/rapportörer vid utbildningsplatserna.
Kvalitetsorganisation civilpliktsutbildning	Funktion som genomför utvärdering och uppföljning av genomförd grundutbildning och säkerställer att utbildningen håller önskad kvalitet.

7. Personal

7.1 Generellt om personal för genomförande av lång grundutbildning med civilplikt

För uppdraget krävs personal med olika kompetenser som har olika roller i samband med uppdraget.

Samma person kan inneha flera roller, dock under förutsättning att:

- Personen i fråga har den kompetens och erfarenhet som krävs för respektive roll
- Det finns en tydlig beskrivning av hur arbetet och ansvaret mellan olika roller är fördelat och ska fungera i praktiken

Det ska finnas beredskap för att säkerställa tillgång till ersättare vid frånvaro på grund av sjukdom eller annan orsak.

7.2 Administrativ förmåga

Genomförandet av lång grundutbildning kräver administration/planering före, under och efter varje utbildningsomgång. Det krävs därför att genomförare av utbildning har nödvändig administrativ förmåga vilket ska tolkas som tillgång till personella resurser med relevant erfarenhet och kompetens för planering och genomförande av utbildning i samarbete med MCF.

7.3 Undervisande personal

En viktig faktor för att kunna genomföra utbildningen med rätt kvalitet är att det finns tillgång till instruktörer med goda ämneskunskaper och god förmåga att lära ut. Genomförare av utbildningen måste därför ha tillgång till ett antal instruktörer som står i proportion till omfattningen av ett överenskommet åtagande. De instruktörer som används ska ha relevant ämneskompetens och god pedagogisk förmåga.

7.3.1 Grundläggande krav på instruktörer

Ett grundläggande krav på instruktör är att ha genomgått och blivit godkänd på instruktörsutbildning arrangerad av MCF. Utöver krav på instruktörsutbildning krävs:

1. Genomgången SMO-utbildning, alternativt motsvarande kunskaper inom ämnet förvärvade genom annan utbildning som bedöms likvärdig. Dessutom ska instruktörer ha relevant ämnesspecifik kunskap samt kunskap kring lagstiftning inom respektive ämnesområde.
2. Dokumenterat goda kunskaper om aktuella rutiner och arbetsmetoder inom svensk kommunal räddningstjänst. Kunskaper kan vara förvärvade genom praktisk erfarenhet eller på annat sätt.

Följande kompetens och erfarenhet är önskvärd:

- Dokumenterad erfarenhet av vuxenutbildning.
- Dokumenterad pedagogisk utbildning eller motsvarande kunskaper förvärvade på annat sätt.

För den som ska leda utbildningen inom ämnet första hjälpen krävs sjuksköterskeexamen med erfarenhet från prehospital akutsjukvård. Man bör ha god kännedom om standardiserade koncept exempelvis PHTLS och AMLS samt vara instruktör i vuxen-HLR och barn-HLR (för denna person är dock inte punkt 1 och 2 ovan ett krav).

7.3.2 Utbildning av instruktörer

Instruktörer som utbildar på lång grundutbildning ska genomgå en instruktörsutbildning i MCF:s regi. Utöver denna kommer även ämnesspecifika utbildningar erbjudas av MCF för kompetensutveckling inom enskilda områden.

8. Utbildningsmiljö

8.1 Inledning

Genomförare av utbildningen ska ha kunskap inom området gällande lagar och föreskrifter så att utbildningen kan genomföras på ett sådant sätt att instruktörer, övrig personal samt de pliktigas säkerhet och hälsa säkerställs. De lokaler och den utrustning som används ska vara godkänd enligt gällande regelverk inom arbetsmiljöområdet.

Medarbetare inom myndigheten för civilt försvar och de utbildningsanordnare som verkar på myndighetens uppdrag arbetar tillsammans för ett starkt civilt försvar. Det innebär vidare ett ansvar för varje utbildningsplats som bedriver civilpliktsutbildning i myndighetens regi att värna både den fysiska och den psykosociala utbildningsmiljön där civilpliktiga har goda förutsättningar att lära, må bra och utvecklas - både kunskapsmässigt och socialt. Utbildningsmiljön ska präglas av professionalism, respekt och trygghet och vara fri från diskriminering.

Civilpliktiga som genomgår grundutbildning i räddningstjänst tjänstgör med plikt. Civilpliktiga, liksom övriga medarbetare inom utbildningsverksamheten, förväntas bidra till utbildningsmiljön genom att bland annat

- ta eget ansvar
- utifrån tilldelade rutiner agera säkert
- göra medvetna val
- ta initiativ och agera
- lösa uppgifter tillsammans med andra
- ta hand om sig själva, varandra och sin omgivning.

Tiden utanför den planerade tjänsten är lika viktig som själva utbildningen när det gäller att tydliggöra för individerna vilka förhållningssätt och beteenden som förväntas vid arbete inom räddningstjänst under höjd beredskap.

8.2 Likabehandling och jämställdhet

Utbildningsplatsen ska säkerställa lika rättigheter och möjligheter för alla under utbildningen. I detta ansvar ingår att vidta åtgärder som förebygger kränkande

särbehandling, trakasserier och sexuella trakasserier. Arbetet ska omfatta alla civilpliktiga som genomgår utbildningen. Utbildningen ska aktivt motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

8.3 Boende

De pliktiga ska ha sitt huvudsakliga boende på eller i anslutning till utbildningsanläggningen, i logement eller motsvarande. Respektive utbildningsplats ska, utifrån de lokala förutsättningarna, skapa en god boendesituation som främjar trygghet, samhörighet och goda utbildningsförutsättningar för alla pliktiga. Säker förvaring av privata ägodelar, t.ex. kläder och datorer ska kunna ske. I anslutning till boendet kan de civilpliktiga förvara och värma enklare mat. De civilpliktiga ska ha tillgång till separerade ombytes- och hygienutrymmen för män och kvinnor.

8.4 Kost

Utbildningsplatsen ska erbjuda de pliktiga mat i form av näringsriktig frukost, lunch och middag.

8.5 Fritid och rekreation

Utbildningsplatsen ansvarar för att planera utbildningen så att det är möjligt för individer att utöva fritidsintressen. Samtliga utbildningsplatser ska tillhandahålla möjlighet både till enskild träning och lagsport under fritiden, men också tillse att det finns möjlighet till rekreation och vila. I anslutning till boendet ska de civilpliktiga ha tillgång till bland annat gemensamhetsutrymme (dagrum), tv, internet och tillgång till sällskapsspel mm. Utöver detta ska utbildningsplatsen, utgående från lokala förutsättningar, informera om fritidsaktiviteter som erbjuds på orten. Detta kan ske i samarbete med lokala intressenter som t.ex. kommuner, föreningar eller näringsliv. Under fritiden är de civilpliktiga fria att välja vilken plats de vill vara på, om inte annat meddelats. Fritiden räknas från tjänstens slut en tjänstgöringsdag till tjänstens början nästa tjänstgöringsdag.

8.6 Planering av tjänstgöringstid, resor mm

Tjänstgöringstid, resor och schema för utbildningsmoment m.m. bör planeras i god tid och förändringar med kort framhållning ska undvikas. En utbildningsvecka kan innehålla både dag- och kvällstjänstgöring men ska planeras så att det finns möjlighet till fritid och återhämtning. Om utbildningen pågår under en tid som normalt är fritid, ska de civilpliktiga få veta det i god tid. Det är viktigt att ha en

helhetssyn på tidsuttaget så att inte de uppgifter individer åläggs utanför schemabunden tid motverkar ovanstående inriktning.

8.7 Plan för utveckling av utbildningsmiljö

I syfte att dokumentera, följa upp samt överföra förslag och synpunkter mellan utbildningsomgångar ska det vid varje utbildningsplats där grundutbildning genomförs finnas en plan för utveckling av utbildningsmiljö. Plan för utveckling av utbildningsmiljön ska:

- minst omfatta ovanstående rubriker (8.1 – 8.6),
- vara känd för de förtroendevalda och
- behandlas inom ramen för de civilpliktigas medinflytandesystem, t.ex. vid sektions- eller utbildningsplatsnämnder.

8.8 Arbetsmiljö och säkerhet

En riskbedömning ska göras inför genomförande av grundutbildning och de moment som utbildningen innehåller. Riskbedömningen innebär att identifiera, minska och säkerställa de civilpliktigas säkerhet och ska göras på ett så säkert sätt som möjligt.

Regler vid genomförande av praktiska utbildningsmoment framgår i lektions-PM. Vid varje sådant moment ska de civilpliktiga få en säkerhetsgenomgång för att öka säkerheten för både dem själva och personalen, minska olyckor samt undvika skador på övningsobjekt och utrustning. Vilka regler som gäller i olika situationer kopplat till arbetsmiljö och säkerhet ska tydligt framgå i rutiner och instruktioner vid utbildningsplatsen.

Om något inträffar som innebär att arbetsmiljön brister, ska det rapporteras som avvikelser. Avvikelser kan vara en olycka eller ett tillbud. De tillbud som skulle kunna resultera i olycka anmäls som en förebyggande åtgärd. Riskbedömning, säkerhetsrutiner och avvikelshantering är tre centrala delar av ett fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete.

8.9 Hantering av kontaminerad utrustning

Tvätt av kontaminerade larmställ och i övrigt beredskap att hantera kontaminerad utrustning på rätt sätt är en förutsättning för att kunna bedriva lång grundutbildning.

9. Materiella resurser

9.1 Fordon och materiel som tillhandahålls av MCF

MCF kommer att tillhandahålla fordon, kläder, personlig utrustning samt grupputrustning. MCF kommer att leverera det materiel som ska användas som en helhet. Merparten av utrustningen kan förvaras i släp och bilar.

Det kommer att krävas 3 bilar + 3 släp per enhet, dvs. för en hel klass 9 bilar + 9 släp (+ ev. extra fordon).

Beroende på var utbildningen hålls kan fordon garageras på olika sätt så som under skärmtak, i carport eller inomhus. Sannolikt behöver vissa delar stå frostfritt medans det för merparten räcker med att stå under tak.

Det krävs 220V till varje bil för motorvärmare/kupéfläkt/batteriladdning.

Genomkörning är att föredra.

MCF kommer att sätta upp och tillhandahålla rutiner för när materiel går sönder eller behöver bytas.

9.2 Generellt om utbildningslokaler, övningsanläggningar, övriga utrymmen och utrustning

Samtliga utbildningslokaler, övningsanläggningar, övriga utrymmen och utrustning som används ska vara anpassade för den verksamhet som bedrivs och skapa förutsättningar för trivsel och en god arbetsmiljö för pliktiga såväl som övrig personal. För fullständig resurslista se bilaga 5 och 6.

9.3 Utbildningslokaler

Utbildningslokaler för teoretiska genomgångar ska finnas som möjliggör undervisning i helklass samt undervisning/arbete i halvklass i separata utrymmen.

Utöver vad som beskrivs ovan krävs tillgång till övningsfält som är tillräckligt stort till ytan och utrustat med utbildningsanordningar som möjliggör genomförande av övningar enligt lektions-PM, alternativt ska möjlighet finnas att genomföra insatsövningar i nära anslutning till övningsfältet.

Eftersom utrustning, metoder och rutiner kan skilja mellan olika räddningstjänster bör undervisningen så långt som möjligt anpassas till detta.

De utbildningsanordningar och övrig utrustning som används ska:

- Vara anpassade till metoder och arbetssätt som används inom svensk kommunal räddningstjänst.
- Ta hänsyn till de studerandes individuella behov och förutsättningar t ex. genom möjlighet till storleksanpassning.
- Vid momentövningar skapa goda förutsättningar att öva det avsedda momentet på ett effektivt och realistiskt sätt.
- Vid insatsövningar där flera moment sätts samman, möjliggöra realistiska övningar där hela övningen från start till slut så långt som möjligt återspeglar den arbetssituation som ska hanteras i en verklig händelse.

9.4 Övriga utrymmen

Utöver utbildningslokaler ska det finnas separata lokaler och utrymmen för:

- Minst två skilda utrymmen för omklädning och tvätt/dusch.
- Förvaring av och torkning av personlig utrustning
- Servering och förtäring av mat

9.5 Sprängplatser

För vissa moment under utbildningen krävs tillgång till sprängplats. MCF för dialog med Forsvarsmakten kring möjligheten att nyttja geografiskt lämpade sprängplatser under utbildningen, samt hur tillgången till dessa platser kan säkerställas.

10. Förmåner och ersättningar

10.1 Allmänt

Grundläggande bestämmelser om förmåner till totalförsvarspliktiga regleras i 8 kap. lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt och i förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga samt i Plikt- och prövningsverkets föreskrifter och allmänna råd, TPPVFS 2024:1

10.2 Resor

En civilpliktig som fullgör grundutbildning har rätt till en fri resa varje tjänstgöringsfri helg till och från den plats inom landet där han eller hon är folkbokförd eller vistas stadigvarande.

MCF hanterar bokning av resor, med hjälp av administratör på utbildningsplatsen.

10.3 Utbildningspremie

En civilpliktig har rätt till utbildningspremie om han eller hon har:

- 1) slutfört grundutbildning som är längre än 60 dagar,
- 2) avbrutit en sådan grundutbildning på grund av skada eller
- 3) avbrutit en sådan grundutbildning av annat skäl och det finns särskilda skäl.

Utbildningspremie utbetalas med ett belopp som motsvarar vad den civilpliktige sammanlagt har fått i dagersättning under grundutbildningen.

MCF ansvarar för utbetalning av utbildningspremie.

10.4 Utrustning och klädsel

Utbildningsplatsen förser civilpliktiga med den utrustning och de kläder som behövs för tjänstgöringen. Privata kläder/utrustning som ska medfölja till utbildningsplatsen framgår av packlistan som följer med kallelsen till utbildning.

Ersättning utgår månadsvis för användning av privata kläder i tjänsten.

MCF ansvarar för beställning av civilpliktigas kläder såväl som utbetalning av ersättning för användning av privata kläder.

10.5 Hälso- och sjukvård

Enligt lag har den civilpliktige rätt till fri sjukvård vid sjukdom eller skada.

Om den civilpliktige skadas eller blir sjuk under utbildningstiden har han eller hon rätt till fri sjukvård under den tid som utbildningen pågår.

Vid skada ska en arbetsskadeanmälan till Försäkringskassan alltid göras av ansvarig chef på utbildningsplatsen.

MCF ansvarar för att rätten till fri sjukvård säkerställs med stöd av upphandlad vårdgivare.

10.5.1 Tandvård

Civilpliktiga har under utbildning rätt till fri tandvård som är nödvändig för att häva akuta besvär. Under grundutbildningen omfattar rätten till fri tandvård även tandvård som är nödvändig för att tandhälsan inte ska försämrast.

En arbetsskadeanmälan till Försäkringskassan ska alltid göras av ansvarig chef vid utbildningsplatsen. Myndigheten ska ersätta eventuella patientavgifter för nödvändig behandling under de civilpliktigas utbildningstid.

10.6 Rehabiliteringsansvar

Utbildningsplatschef är ansvarig för att säkerställa att skadeanmälan görs för civilpliktiga som skadats under grundutbildning i enlighet med myndighetens rutiner. MCF har kompletterande rehabiliteringsansvar för civilpliktiga under tre år från det att åtgärderna kunnat inledas. Om det finns särskilda skäl, ska åtgärderna utsträckas under en tidsperiod av ytterligare två år. Bedöms risk finnas för kvarstående medicinska eller psykosociala problem efter avslutad grundutbildning, ska den civilpliktige informeras om myndighetens kompletterande rehabiliteringsansvar. Informationen tas fram centralt av MCF och ska finnas tillgänglig på respektive utbildningsplats. Finns kvarstående medicinska eller psykosociala problem efter avslutad utbildning, ska utredning göras med stöd till den civilpliktige. MCF ska i detta fall utse en handläggare som ansvarar för ärendet.

10.7 Personskadeskyddets omfattning

De civilpliktiga är försäkrade via Kammarkollegiet under hela tjänstgöringstiden, från att första resan påbörjas till dess att sista resan är avslutad, så även under tjänstledighet och fritid. MCF ansvarar för att de civilpliktiga är försäkrade.

11. Handläggning av civilpliktsärenden

11.1. Reglemente, handböcker och rutiner

MCF kommer att bistå med Reglemente (bilaga 7), handböcker kring civilpliktsärenden och administration samt rutiner i syfte att tydliggöra arbetssätt samt fördelning av arbetsuppgifter. Här finns beskrivet hur MCF samt räddningstjänst ska agera vid olika typer av ärenden så som:

- Avbrott av utbildning
- Utebliven inställelse
- Disciplinärenden
- Överklagan av beslut
- Inryckningsrapportering
- Utryckningsrapportering
- Frånvaro

- Ledighet

11.2 Granskningsnämnd

Under civilpliktstjänstgöring kan förutsättningarna ändras för den civilpliktige. Granskningsnämnd är ett forum vars uppgift är att under grundutbildning, med rättssäkerhet i fokus, pröva och bedöma den granskades förutsättningar att fullgöra sin utbildning. Granskningsnämnd föreslår därefter för ansvarig chef om något beslut behöver fattas. Det kan exempelvis resultera i en omplacering inom utbildningsplatsen, ett avbrott eller en ändring av inskrivning.

Granskningsnämnd ska finnas organiserad under den tiden grundutbildning genomförs. MCF kommer att ansvara för att en central granskningsnämnd sätts samman.

11.3 Disciplinansvar

De civilpliktiga har ett disciplinansvar. Det regleras i lagen (1994:1811) om disciplinansvar inom totalförsvaret och förordningen (1995:241) om disciplinansvar inom totalförsvaret.

Den som avsiktligt eller av oaktsamhet åsidosätter sina skyldigheter i tjänsten, utifrån instruktioner, instruktörer eller andra chefers order kan få en disciplinpåföljd (varning eller löneavdrag) för disciplinförseelse. Varning är en lindrigare påföljd än löneavdrag. I varningen ska det framgå att den som brutit mot reglerna ska iaktta sina skyldigheter i tjänsten framöver. Den som har begått en disciplinförseelse eller misstänks ha gjort sig skyldig till brott ska anmälas till åtal för brottet.

Ansvarig chef på utbildningsplatsen ansvarar för att utreda disciplinärendet. En av myndigheten utsett auditör ger stöd i ärendet.

Disciplinärenden ska utredas skyndsamt. Utredningar av disciplinärenden som inte gäller brott ska i normalfallet avslutas inom en vecka. Ärendet får avskrivas om det av särskilda skäl inte krävs någon disciplinpåföljd. Beslut om disciplinpåföljd kan överklagas till tingsrätten.

I Handbok Disciplinärenden beskrivs handläggningsprocessen gällande disciplinärenden, auditörernas roll, åtalsanmälan, tvångsmedel och överklagandeprocessen m.m.

11.4 Drogtester av civilpliktiga

Drogtester av civilpliktiga ska ske enligt bestämmelser i lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt, förordningen (1995:238) om totalförsvarsplikt och Plikt- och prövningsverkets föreskrifter (2017:4).

Utbildningsplatschef eller av den utsedd får fatta beslut om drogtest vid misstanke om bruk eller påverkan. I samband med att de civilpliktiga börjar sin utbildning ansvarar utbildningsplatschefen för att informera de civilpliktiga om drogtest och vad ett positivt testresultat kan innebära.

Provtagning ska genomföras enligt fastställda bestämmelser.

11.5 Utryckningsrapportering och krigsplacering efter genomförd GU

Krigsplacering sker enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt, förordning (1995:238) om totalförsvarsplikt, Myndigheten för civilt försvars föreskrifter om krigsplacering av totalförsvarspliktiga som ska fullgöra civilplikt i det civila försvaret och Plikt- och prövningsverkets föreskrifter om totalförsvarsplikt (TRMFS 2017:1).

Utbildningsplatsen ska rapportera in underlag för uttryckning och krigsplacering efter genomförd grundutbildning. Rutiner för uttryckningsrapportering framgår av Handbok civilpliktsärenden.

Plikt- och prövningsverket ansvarar för krigsplacering med underlag från Myndigheten för civilt försvar.

12. Medinflytande

Medinflytande för civilpliktiga syftar till att utveckla verksamheten i enlighet med utbildningens mål och främja goda utbildningsförhållanden.

Medinflytandet ska genomföras enligt bestämmelser i förordning (2017:1249) om medinflytande för totalförsvarspliktiga samt Myndigheten för civilt försvars föreskrifter om medinflytande för totalförsvarspliktiga.

Utbildningsplatschef är ansvarig för arbetet med de civilpliktigas medinflytande under grundutbildningen vid respektive utbildningsplats.

Vid varje utbildningsplats där grundutbildning genomförs, ska det finnas en lokalt medinflytandeansvarig (LMA) med särskilt ansvar för att stödja civilpliktiga i deras medinflytandearbete. LMA har en nyckelroll i arbetet med medinflytande, utbildningsförhållanden och utvecklingen av grundutbildningen vid

utbildningsplatsen. LMA ska vara väl förtrogen med medinflytandesystemet enligt förordning och föreskrifter. Förtroendevalda ska veta vem som är LMA och ha kontaktuppgifter till denne.

13. Kvalitetssäkring, civilpliktsbetyg, dokumentation och rapportering efter genomförd GU

13.1 Allmänt

Begreppet ”kvalitetssäkring” avser här en process som säkerställer att den civilpliktige utvecklar kunskap, färdighet och kompetens under grundutbildningen och att den civilpliktige är lämplig i sin befattning.

Kvalitetssäkring av den civilpliktige grundar sig på tre delar:

1. bedömning utifrån kursplanens lärandemål,
2. utbildningens genomförande och
3. civilpliktsbetyg.

13.2 Bedömning

Kursplan för befattningen är styrande. En fortlöpande utvärdering och bedömning av hur väl den civilpliktige uppfyller lärandemålen utifrån tydliga bedömningskriterier ligger till grund för kvalitetssäkring av den civilpliktiges lärande och utveckling.

13.3 Utbildningens genomförande

Grundutbildningen syftar till att individen utvecklar den kunskap, färdighet och kompetens som krävs för att lösa uppgiften utifrån kursplanen.

MCF kommer att säkerställa att grundutbildningen genomförs med god kvalitet genom ett systematiskt kvalitetsarbete.

13.4 Civilpliktsbetyg

13.4.1 Allmänt

Civilpliktsbetyget sammanfattar hur väl den civilpliktige tillgodogjort sig grundutbildningen.

Civilpliktsbetyget kan användas vid anställning i räddningstjänsten eller hos annan arbetsgivare samt vid krigsplacering av Plikt- och provningsverket. För att ge en heltäckande bild av civilpliktsbetyget ska det läsas tillsammans med den befattning mot vilken värderingen är gjord.

Civilpliktsbetyget med motiv ska delges den civilpliktige innan grundutbildningen avslutas. Civilpliktsbetyget ska fastställas av ansvarig chef på utbildningsplatsen samt rapporteras till MCF.

13.4.2 Bedömning av den civilpliktiges kunskap, färdighet och kompetens utifrån kursplanen

Bedömning av den civilpliktiges kunskap, färdighet och kompetens utifrån kursplanen grundar sig på en helhetsbedömning av den civilpliktiges utbildningsresultat.

Återkoppling och formativ bedömning ska ske löpande under grundutbildningen.

Civilpliktsbetyget utgörs av en numerisk betygsskala 1–3, där 1 är lägsta betyg och 3 är högsta betyg:

- 1 - tillräckliga kunskaper
- 2 - godtagbara kunskaper
- 3 - utmärkta kunskaper

13.5 Information till civilpliktiga innan GU avslutas

Chef GU ansvarar för att den civilpliktige, innan grundutbildningens avslutning, informeras om att han eller hon enligt 7 kap. 1 § lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt är skyldig att:

- 1) se till att inom rimlig tid kunna nås av postförsändelser från Plikt- och provningsverket,
- 2) efter uppmaning bekräfta mottagandet av kallelser till utredning, inkallelser till tjänstgöring och beslut om krigsplacering och ta del av innehållet i sådana handlingar, samt
- 3) ta emot, väl förvara och efter uppmaning återlämna handlingar och utrustning som rör tjänstgöring inom totalförsvaret.

Motsvarande information ska delges civilpliktiga vilka fått beslut om avbruten grundutbildning.

13.6 Avslutningsceremonier

13.6.1 Allmänt

I slutet av grundutbildning ska en avslutningsceremoni genomföras. Vid avslutningen bör vid varje plats där grundutbildning genomförts, utmärkelser utses.

13.6.2 Utbildningsbevis och intyg

Vid avslutningsceremonin ska fastställt utbildningsbevis för grundutbildning delas ut. Utbildningsbevis för grundutbildning ska omfatta befattningsbenämning, civilpliktsbetyg, utbildningstid, -ort och -plats, eventuella förtroendeuppdrag och utmärkelser.

Vidare ska ett följebrev till utbildningsbevis delas ut. Följebrevet beskriver civilpliktsbetygets delar, skalsteg, och bedömningskriterier, etc.

13.7 Uppföljning och utvärdering

Uppföljning och utvärdering av grundutbildning sker enligt riktlinjer för myndighetens kvalitetsorganisation för utbildning.

Syftet med uppföljningarna är kvalitetssäkring, stödja lokal utveckling och inhämta underlag för utveckling av reglemente och handböcker.

**Myndigheten
för civilt försvar**

Datum
2026-09-15

Ärendenummer
MCF 2026-01963-45

Ert datum
Ange datum

Er referens
Ange er referens

Sektionen för utbildningsadministration (RT-UT-UA)

Lisa Nordgren
010-240 5468

Lisa.Nordgren@mcf.se

Sektionen för utbildningsinriktning (RT-UT-IU)

Nina Herrmansson
010-240 5688
Nina.herrmansson@mcf.se

Räddningsnämnden, Uppsala kommun

Avsändare: Mikael Lundkvist, Johan
Szymanski

Svar på yttrande om lång grundutbildning med civilplikt

Avtalslängd och tidsramar

Nuvarande förutsättning innebär avtalslängd på fem till sju år. Givet de investeringar som räddningsnämnden behöver genomföra i byggnader och övningsanläggningar bedömer räddningsnämnden att Myndigheten för civilt försvar behöver garantera ränte- och avskrivningskostnader under större delen av avskrivningstiden. För att bedriva utbildning som både är effektiv och håller hög kvalitet krävs rekrytering av personal med rätt kompetens. Med kort avtalslängd innebär det att räddningsnämnden kan stå med ett relativt stort antal medarbetare som inte är finansierade efter avtalstiden. Myndigheten behöver även ur det perspektivet möjliggöra längre avtal.

Myndigheten för civilt försvar har förståelse för behovet av långsiktighet kopplat till investeringar i byggnader, övningsanläggningar och kompetensförsörjning. Myndigheten kan dock inte beakta restvärden eller andra ekonomiska konsekvenser som uppstår efter överenskommelsens upphörande. Vid bedömningen av investeringsbehov bör även alternativnyttan beaktas, det vill säga i vilken utsträckning investeringarna kan nyttjas för annan verksamhet eller andra uppdrag efter tiden för överenskommelsen. Utgångspunkten är därför att kostnaderna ska beräknas utifrån den överenskomna perioden och de förutsättningar som gäller under denna, samtidigt som utbildningsanordnaren behöver bedöma och hantera de ekonomiska risker och möjligheter som är förknippade med investeringarna. Myndigheten är öppna för dialog gällande större investeringar och hur synen på restvärdet bör vara efter periodens slut.

Datum Ärendenummer
2026-09-15 MCF 20MCF 2026-01963-45

Planeringsförutsättningar och kostnadstäckning

Myndigheten för civilt försvar är tydliga med att det inte finns möjlighet att erhålla ekonomisk ersättning redan 2026 för planering. Räddningsnämnden bedömer dock att en ny enhet eller avdelning behöver startas upp redan hösten 2026 för att påbörja det omfattande planeringsarbetet med allt från rekrytering till projektering av byggnader. Myndigheten behöver erbjuda full kostnadstäckning redan 2026. Det är även svårt för räddningsnämnden att nu mer exakt bedöma den totala kostnaden för att bedriva verksamheten då räddningsnämnden inte har någon erfarenhet eller egentlig kompetens att bedriva utbildning med internat för elever. Här skulle nämnden behöva en försäkran från Myndigheten för civilt försvar att Myndigheten för civilt försvar ersätter kommunen för hela den totala kostnaden som kommunen får. Troligtvis är det ganska stora uppstartskostnader under några år eftersom det för räddningsnämnden är en helt ny verksamhet.

Myndigheten har förståelse för att verksamheten kan kräva planerings- och uppstartsinsatser redan under 2026. Myndigheten har dock inte möjlighet att ersätta kostnader som uppstår före överenskommelsens ikraftträdande eller att lämna ekonomisk ersättning under 2026. Förberedande insatser som sker under 2026 behöver därför vara proportionellt avvägda utifrån det förhållandet.

Förberedande insatser som är nödvändiga för att kunna genomföra uppdraget kan, under förutsättning att de hanteras i enlighet med gällande redovisningsprinciper, komma att ingå i kostnadsunderlaget för verksamheten under överenskommelsen. Myndigheten kan däremot inte lämna någon generell garanti om full kostnadstäckning för samtliga kostnader eller risker som är förknippade med uppstarten av verksamheten. Ersättning kommer att utgå enligt de villkor som anges i överenskommelsen.

Vänliga hälsningar

Per Hullung
Utbildningschef
Myndigheten för civilt försvar